

SAMUELIN
KIRJA EMMA Å

Emma Å

Samuelin kirja

SAGA Egmont

Samuelin kirja

Cover image: Shutterstock

Kirja ilmentää aikaa, jona se on kirjoitettu, ja sen sisältö voi olla osittain vanhentunutta tai kiistanalaista.

Copyright © 2008, 2021 Emma Å and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728571798

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

1.

Kaikki alkoi, kun isoisäni Edvard Helminen, jota jokainen tuttava, lastenlapsia myöten kutsui yksinkertaisesti Eetuksi, päätti viettää syntymäpäiviään.

Surkea aloitus, myönnän. Tiedetäänhän yleisesti, että jokainen alku on aina jossain paljon kauempana kuin tapahtumahetkellä voisi olettaa, ja se kävi ilmi myöhemmin myös tässä tapauksessa, mutta Eetun syntymäpäivistä tapahtumat joka tapauksessa lähtivät vyörymään.

Eetu on mainio mies, pitkälti yli kahdeksankymmenen, nähnyt monta sota, kokenut kaksi avioliittoa ja tietysti paljon muutakin. Ensimmäisestä sodastaan hänellä ei ole omakohtaisia kokemuksia, mutta kerrottavaa sitä enemmän, muissa sodissa hän oli itse mukana, mutta niistä hän ei kerro mitään. Ensimmäisestä avioliitostaankaan hän ei kerro mitään, mutta me tiedämme, ettei siitä jäänyt muuta kuin eronnut, äkäinen, naimattomana pysytellyt ”elävän miehen leski”, kuten rouva Elviira itse sanoo. Hänen kiukkuisilta purkauksiltaan kukaan

perheessämme ei ole välttynyt, mutta me emme piittaa niistä. Eetu sanoo häntä nuoruuden hairahdukseksi, mutta minun mielestäni hän on aika outo sellaiseksikin, ja sitä paitsi Eetun toinen avioliitto vasta hairahdus olikin, jos mittapuuna pidetään sitä, että meidän Ellenimme oli ollut sahalta Eetun sihteerinä. Sitä on kyllä tosi vaikea kuvitella.

Elviira saa meidän puolestamme äksyillä sen kuin ehtii, me serkukset olemme vain iloisia, ettei hänestä tullut meidän isoäitiämme. Kun minä ja veljeni olimme pikkuisia, me pelottelimme toinen toistamme ajatuksella, että hän on sadun paha Viira-noita, joka ryöstää lapsia aamupalakseen. Noidan näköinen hän onkin koukkuleukoineen ja suurine nenineen. Eetu väittää kyllä hänen olleen nuorena varsin huomattava kaunotar, mutta sitä me emme usko. Nyt hän harppoo ympäriinsä pitkillä kintuillaan pitkissä mustissa hameissaan höpöttäen itsekseen turhia juttuja, joita me lapsina luulimme loitsuiksi. Viira on täydellinen vastakohta Eetun toiselle rakkaudelle, meidän pienelle, pyöreälle, punaposkiselle Ellen-mummullemme.

Eetu ei ole kovin kookas. Hänellä on harmaa tukka ja hiljakkoin kaihileikatut silmät. Ikäisekseen hän on vireä ja reipas ukkeli, ja ihmettelee usein, miten kaikki hänen lapsenlapsensa, tyttökkin, ovat voineet kasvaa paljon häntä pidemmiksi. Eivät tyttöset ennen kasvaneet niin kauhistuttavan romuluisiksi, hän päivittelee minunkin pituuttani, vaikka olen hädin tuskin keskipituinen. Eetulla on nauru herkässä, vitsin juuri suupielessä ja ikävällä tavalla ulkonevat etuhampaat. Muuten hän on ihan luonnikkaan näköinen.

Eetu on mainio mies. Hän saa usein päähänsä kaikenlaista hauskaa, niin kuin senkin, että nyt oli järjestettävä kunnon

synttärikumut, vaikkei hän sen enempää kuin Ellenkään täyttäneet tasalukuja. Kumut oli järjestettävä vain sen takia, että kahdeksankymmentä kahdeksan näytti numeroilla kirjoitettuna mukavalta luvulta. 88. – Siinä minä nököttän Elluni kanssa, hän naureskeli ajamattomaan parransänkeensä ja piirteli krenkuloitaan Satakunnan Kansan marginaaliin, kuten hänen tapansa oli.

Ellen väittää, että hän itse ainakin muistuttaa enemmän nollaa kuin kahdeksikkoa, vaikkei hän muuten itseään nollassi tunnekaan. Eetu taas väittää, että Ellu on hänen muistoissaan aina se sama kahdeksikko, jonka hän pestasi sihteerikseen Viiran kiusaksi. Viiran kiusaksi niin, vaikkei hänellä, totisella pojalla, sen suurempia aikeita uuteen sihteeriin nähden ollut, eikä ainakaan aluksi.

Ellen on pikkuinen ja pirtsakka. Hänellä on juuri ne vaaleanruskeat silmät, jotka yhden sukupolven ylitse periytyivät minulle ja sellainen hopeanvalkoinen tukka, jollaisen joskus itsekin haluaisin. Hän on semmoinen kuin isoäidin pitää ollakin, vaikka epäilen, ettei hän itse ole täysin tyytyväinen omaan ilmiasuunsa. Kukapa ei nykyään haluaisi olla hoikempi? Ellenillä on pyöreä lantio ja korkea povi. Se on juuri sellainen kuin Nilsin miehet kehuivat omilla akoillaankin olevan nähtyään Samantha Foxin keikkuvan livenä kesäjuhlassaan.

– Vaikka meidän akkojen vyötärö onkin kokonaan kadonnut, niin ylempää ovat yhtä muhkeita, he naureskelivat, mutta tuskinpa he olisivat omiaan yhteenkään Samanthaan silti vaihtaneet. Eetuakaan Ellenin kadonnut vyötärö ei haittaa tippaakaan.

Ellenillä on ikävuosiinsa nähden sileät posket, hienoinen punerruskin niille nousee aika ajoin, mutta sen hän kuittaa

hyvän pintaverenkierron ansioksi. Kosmetologi vihjaisi oitis kuperosaan, mutta tuskinpa Ellen siitä piittäisi. Kaunista ihoaan hän on hoitanut vuosikymmenet hieromalla kasvoihinsa merisuolaa jokaisella saunareissulla niin tarmokkaasti, että suolakiteet vain ropisevat ympäriinsä.

– Siinä ruostuvat jo lauteetkin, Eetu purnaa, mutta Ellen väittää, että kyllä lauteet sen verran suolausta kestävät kuin hänen nahkansakin.

Ellen on touhukas, aina tekemässä jotain hyödyllistä. Hän on alituisen menossa, eikä häntä saa helpolla kiinni, mutta kun se onnistuu, havaitsee hänen olevan tulvillaan viisaita ajatuksia ja lohdutuksen sanoja niitä tarvitseville. Hänellä on roppakaupalla perimätietoa ja muistissaan valtava varasto sananlaskuja. Lisäksi hän on nokkela ja kekseliäs. Värisilmää hänellä on myös, sen näkee niistä hienoista räsymatoista, joita hän paukuttelee peräkamarissaan. Sen ovat kangaspuiden lisäksi vallanneet lukuisat ruskeat pahvilaatikot, jotka pursuvat iloisenvärisiä matonkuteita.

Isovanhempieni talossa vallitsee aina rauhallinen ja tyytyväinen tunnelma, milloin tahansa sinne meneekään. Palikkatalon ilmapiiri on kokonaan toisenlainen kuin oman, vanhempieni avioeron raateleman kotini eikä se johdun ainoastaan talon syrjäisestä sijainnista äärimmäisessä mahdollisessa korvessa ollakseen vielä kaupunkia.

Se on meren rannalla mukavassa lahdenpoukamassa, jota etelän puolella reunustavat jääkauden sileiksi hiomat, laakeat, punertavat kalliot ja pohjoisessa oikea erämaametsä. Se alkaa lepikkona, mutta muuttuu kohta kuusikoksi, jonka puut ovat niin vanhoja, että niiden oksilla kasvaa partaa ja käpyjä on vain latvoissa. Ne pimentävät takanaan kohoavan jyrkän kallioisen

rinteen pelottavaksi kummitusmetsäksi. Metsän ja kallion kainalossa talolla on talven tuulilta suojattu paikkansa.

Naapureita ei ole lähimailla. Talon edessä aukeaa merenselkä, jonka avaruutta rikkovat muutamat kiviset karikot ja merilintujen pesimäluodot, ja takana huokuu asumaton metsä puolukkamättäineen ja villeine eläimineen. Paikka on ihanteellinen ihmisille, jotka rakastavat rikkumatonta luonnonrauhaa.

Merenlahti on leveä ja aurinkoinen, poukaman ranta hiekkainen ja matalasti viettävä. Sen pohjoisen puoleisissa vesissä suhisevat kaislikot lempeitä kesätuuliaan ja suoraan avomereltä rantaan loiskuvat aallot kuljettavat mukanaan hietikolle sadoittain pieniä, valkoisia simpukankuoria, jotka kuivuttuaan ratisevat jaloissa. Joskus myrskyn jälkeen hiekkään muotoutuneesta lammikosta voi löytää läpikuultavan, maininkien liekuttaman meduusan. Poukama on lapsille mainio uimapaikka, mutta vanhempien on haus Kempaa pulahtaa veteen pitkän laiturin päästä. Siellä on riittävän syvää sukeltaa.

Eetu on aikoinaan harrastanut purjehtimista, mutta nyt laituriin on kiinnitetty enää sutjakka, vihertävälaitainen soutuvene ja lasikuituinen, perämoottorilla varustettu muskelipaatti, jolla ei kukaan muu ajele kuin menevä serkkuni Klaus Berger. Hänestä on hienoa viilettää kovasti metelöiden pitkin ja poikin avaraa merenselkää paatin pohjan paukuessa pienimmässäkin aallokossa. Klasun oma, tyylikkäämpi merenkulun laji on tietysti purjehtiminen, mutta purjeiden nostaminen on paljon hitaampaa ja vaivalloisempaa kuin moottorin virta-avaimen kääntäminen ja syöksyminen ulapalle peräpyörteitten roiskuessa rantaan asti.

Eetu on rauhallisen menon kannattaja. Hän soutaa verkkaisesti ongenvapoineen karikoille. Hän kuuntelee veden liplatusta veneen kokassa, katselee pisaroiden tipahtelua airojen lavoista ja pieniä pyörteitä, joita airot jättävät veden sileään pintaan. Isoisäni ei ole mikään vannoutunut kalamies, ja luulenkin hänen lähtevän vesille onkineen vain saadakseen ajatella omia asioitaan kaikessa rauhassa. Maisema sinänsä on hiljainen ja rauhoittava. Siinä on erämaan arvokkuutta, kuikan huutoa ja kurkien lentoa.

Puolitoista kilometriä mutkaista metsätietä yhdistää Palikkatalon sivistyneeseen maailmaan. Siellä, siis puolentoista kilometrin päässä on kauppa-auto ”Silakan” pysäkki, ensimmäinen kontakti inhimilliseen kulttuuriin.

Isovanhempieni talo oli alkujaan vähäinen tupa, yksinäinen kalastajamökki apajien tuntumassa. Eetu ja Ellen ostivat sen kesäasunnoksi helpottamaan kerrostaloasumisen talvikaudella synnyttämiä traumoja. Ellen ei viihtynyt kaupungin keskustassa. Hän on maalta kotoisin ja hän väittää aivan uskottavasti, että hänen juurensa ovat niin lujasti kiinni metsänreunassa, ettei hänestä ikipäivinä tulisi oikeaoppista asfaltintallaajaa. Niinpä hän riemuitsi, kun hänen täysin urbaaniksi tunnustautunut miehensä suostui ostamaan vanhan mökin meren ja metsänreunan välistä. Sinne Ellen muutti joka kevät kimpsuineen ja kakaroineen ja myöhemmin lapsenlapsineen heti, kun koulujen kesäloma alkoi, ja palasi syksyn tullen haluttomana metsittyneine mukuloineen takaisin kaupunkiin ja kerrostaloon.

Isovanhempieni luona myös minä ja veljeni vietimme serkkujemme kanssa kaikki kesät, kunnes kukin vuorollamme pääsimme sahalle töihin.

Eetu punnersi sahalla, piipahti mökillä viikonloppuina ja vähinä kesälomapäivinä. Tullessaan hän toi ylijäämälaudanpätkiä ja uhosi pykäävänsä huoneen, pari, kunhan joutaa. Aikaa siihen ei kuitenkaan löytynyt ennen kuin lapset olivat aikuistuneet ja muuttaneet pois sekä mökkielämästä että kotoaan. Minä ja veljeni sen sijaan ehdimme kokemaan rakentamisen ilot ja vaivat. Opin itsekin muutaman tuskallisen peukaloon osuneen hutin jälkeen melko hyvän vasaranheiluttamistaidon, joka uskoakseni on vieläkin tallella.

Vähä vähältä tuvan ja kammarin käsittänyt kalastajamökki kasvoi ja komistui. Siitä tuli oikea talo, ja huoneitten lukumäärä ylitti pian oman tarpeen. Ei se tietenkään pelkistä laudanpätkestä kasvanut eikä pelkästään Eetun ja kakaroitten voimin, vaan oikeita lautoja ja rakennusmiehiäkin tarvittiin Eetun suunnitelmien suuretessa ja muuttaessa muotoaan.

Eräänä päivänä isovanhempani päättivät, että on maallemuuton aika. He hylkäsivät kaupunkiasumisen ja asettuivat keskentekoiseen taloonsa lasten siunaillessa vanhempiansa mieletöntä pähänpistoa. Talo valmistui kuitenkin vähitellen, ja suuri siitä tuli, mutta niin pitikin, jotta Ellen pystyisi majoittamaan sinne koko sukunsa. Suku ei kylläkään ollut suuren suuri eikä kokoontunut yhteen useinkaan.

Eriskummallinen isovanhempieni talo on.

Eriskummallinen, koska sitä rakennettiin hetken mielijohteista ja laudanpätkestä. Suvun kesken sitä pilkattiin palikkataloksi, mutta Eetupa mieltyikin nimitykseen ja käänsi pilkan edukseen. Hän alkoi kutsua taloaan virallisestikin Palikkataloksi.

Lapset ja lapsenlapsetkin menivät naimisiin. Suku kasvoi, ja sitä mukaa, kun vielä tarvittiin lisätilaa, sitä tehtiin. Ylös, alas,

eteen, taakse, sivuille, vähitellen, vuosien varrella. Eetulla oli ilmeisen hyvät suhteet kaupungin päättäviin virkamiehiin, siinä määrin joustavasti Palikkataloa rakennettiin.

Palikkatalosta tuli lopulta komea ja mittava. Se ei edusta mitään yhtenäistä tyyliä, vaan siinä on ripaus kaikkea, mikä oli muodikasta, kun sitä rakennettiin. Siinä on rippeitä vanhasta kalastajamökistä, sillä tupa säilytettiin, vaikka se saikin modernimman ilmeen. Siinä on pikkuisen jugendia, mikä näkyy parhaiten muutamissa lasiovissa, joita on haalittu sata vuotta sitten rakennetuista, mutta 1960-luvun purkamisinnossa hävitettyjen kivitalojen jäämistöstä. Siinä on aimo annos kaksikymmentäluvun funkkista ja vielä nykyajan teknisiä ratkaisujakin, kuten alumiinipuitteisia lämpölasi-ikkunoita. Se on oikea tyylien sekasotku, mutta mitä siitä, onhan myös kauniiksi kiitelty Rooman Pietarin kirkkokin eräänlainen arkkitehtuurinen kokoomateos. Miksei Eetun saisi olla sellainen?

Parhaiten Palikkatalon kirjavuus näkyy kuitenkin sisätiloissa, sillä Eetu on käyttänyt omaa asuntoaan eräänlaisena kokeilutalona. Elleniä se harmittaa. Hän väittää päänsä menevän pyörryksiin, kun hän katselee suurimman huoneen, verannan lattiaa. Siihen on sommiteltu kuvioita ainakin kuudesta eri puulajista. Se ei ole parkettilattia, vaan monenkirjava lautalattia. Siinä on kuusta ja mäntyä, palisanderia ja visakoivua, pyökkiä ja tammea. Se on hauska ja huolella tehty, mutta levoton. Eetu on siihen tyytyväinen ja esittelee sitä vierailleen mieluisasti. – Katsokaas nyt, kuinka tammeen ei jää riipalettakaan, kun taas mäntylaudassa on jo tuommoisia koloja, vaikka ne on siihen samaan aikaan tällätty, hän saattaa julistaa kiskoan mattoja lattioilta.

Opin jo pikkutyttönä, että Palikkatalossa ei passannut lakaista roskia maton alle, sillä talon isäntä saattoi milloin tahansa tempaista ne pois ja tutkia ihastellen latioitaan. Eetun lattiat eivät ole kauniita, mutta ne täyttävät tehtävänsä siinä kuin lattiat yleensäkin, Eetulla on tapana sanoa. Ellenin matonkutomisinnostus selittyy ainakin osittain aviomiehen koelatioilla.

Puun kestävyyskokeilu toistuu myös talon seinissä, joita Ellen ei ole onnistunut kätkemään tapettien alle miehensä vastustuksesta johtuen. Suuria merimaisemia Eetu sentään on suostunut hankkimaan Ellenin ryijyjen ja raanujen rinnalle, joten pahimmat koepalat on saatu piiloon.

– Talon on kuin tilkkutäkki, Ellen puhisee. – Siinä ei ole tyylin häivähdyksäkään.

– Ethän sinä tyyleistä piittaa, Eetu mutisee.

Ellen tuiskahtaa, ettei se olisi mahdollistakaan Eetun kaltaisen miehen rinnalla. – Panee laudanpätkän sinne, toisen tänne, minne ikinä mahtuu, eikä välitä tippakaan, sopiiko se värien taikka mallinkaan puolesta. Pääasia, että mahtuu siihen, Ellen purputtaa, mutta aviomies ei ole moksiskaan. Naureskelee vain, mokoma, vaikka minunkin mielestäni Ellen on aika lailla oikeassa.

– Täytyyhän mun tietää, mikä missäkin kestää, ennen kuin uskallan suositella ja myydä, Eetu sanoo parransänkeensä.

– Ei sun ainakaan enää tarvitse semmoisia tietää. Nyt ovat muut suosittelemassa ja myymässä sun lautojas! Ellen tiuskuu.

– Mutta ei hyviä lautoja voi poiskaan heittää...

– Polttopuiksi pojat pätkii tänne tuovat. Ei niitä ole seiniin tarkoitettu, Ellen väittää ja on siinäkin oikeassa.

Tiedän sen kuultuani isäni niin monta kertaa päivitelleen oman isänsä kokeiluja, mutta Eetu vähät välittää. Hän maalaa ja lakkaa ja vahaa ja petsaa laudanpätkiään, pistelee niitä seiniin ja lattioihin, joskus kattoihinkin, mittaa maalinpitävyyttä kalenteri kourassaan ja hymisee tyytyväisenä, taikka sitten tuhahtelee äkeissään nykyajan hömpötyksille. Rakennus on palikoista tehty. Palikkatalo on sille ihan passeli nimi, ja sinne on hauska mennä.

Viime aikoina olen päässyt piipahtamaan siellä tavallistakin useammin suoritettuani ajokortin vastoin veljieni vankkoja epäilyksiä. Äitini Raakel ei olisi mielellään päästänyt minua ajelemaan yksin pitkiä matkoja, mutta onnistuin vakuuttamaan hänelle, että turvallisempaa minun on ajaa korttiani sisään hiljaisilla peltoteillä ja syrjäisessä metsässä kuin kaupungin vilinässä.

Avioerosta huolimatta äidilläni ei ole mitään sitä vastaan, että käyn usein tapaamassa isovanhempiäni, vaikka he ovatkin isäni vanhemmat. Raakel pitää appivanhemmistaan itsekin paljon enemmän kuin heidän epäluotettavaksi osoittautuneesta pojastaan.

Minä istuin isovanhempieni Palikkataloksi nimetyn kodin keittiön pöydän ääressä Eetua vastapäätä silloinkin, kun hän sai kemuideansa. Huomasin, miten isoisäni kasvot alkoivat yhtäkkiä loistaa pidätetystä hilpeydestä, näin miten hän vilkuili hitusen syyllisenä Elleniä. Ihmettelin, mitä vekkulia Eetu nyt oli keksinyt.

Jouduin suoraan, kuten sanotaan, tapahtumien keskipisteeseen. Jouduin katselemaan Ellenin muodonmuutosta Eetun paukautettua keksintönsä julki ja toteamaan, että vaikka Ellen yleensä suhtautui miehensä ideoihin suurella myötämielisyydellä, nyt hän oli asettumassa jyrkkään

vastarintaan. Mutta Eetu ei piitannut Ellenin nyripistelyistä, vaan laati naama totisena kemujensa kustannusarviota. Hän oli ollut aikoinaan talouspäällikkönä suuressa kauppaketjussa ja tottunut myöhemmin omalla sahallaan kaikenlaisiin hommiin, myös kustannuslaskijan. Numerot ja laskelmat ovat hänelle edelleenkin kovin tärkeitä, ja hän väittää, että sudokuista on tullut hänen vanhuudenpäiviensä pelastus.

Nyt hän ynnäili pännällään tuhruisia, alustavia laskelmia sanomalehtensä laitaan ja vei numeronsa siisteihin sarakkeisiin ruudulliseen kierrelehtiöön. Olin käskystä kipaissut ostamassa Eetun monenmoisia laskelmia varten kookkaan vihon myymäläautosta, joka pysähtyi kaksi kertaa viikossa Palikkatalon tienhaarassa. Vihon kanssa tölttäili soma islanninponi. Kansikuva sai mielestäni luvan kelvata, sillä ”Silakan” hyllyistä ei ollut löytynyt soveliaampaa, aikuismaisempaa.

Eetu laski ja Ellen kipotti vieressä, että ”herrajjestas, mitäs sää vanha mies nyt olet keksinyt, ja viiraakos päästäsi ukkokulta, ja kamalaa haaskausta se semmoinen”. Olin ihan samaa mieltä Ellenin kanssa. Luvut alkoivat nousta minunkin mielestäni melkoisen korkeiksi.

– Aiotko kutsua koko kaupungin? Ellen vinoili ja pyyhki käsiään essunsa liepeeseen.

– En minä vieraita, sukulaisia vain, Eetu mutisi vaimonsa piikkiä huomaamatta. – Sukua vain. Ehkä sentään joku silmäätekevä kaupungistakin. Tai ainakin seurakunnasta. Eikö pastori olisi arvokas lisä.

– Jaa, jaa, sieltä ne tulevat muutenkin, Ellen pisteli. – Tulevat katsomaan, joko vaari kohta tarvitsee sen pienemmän maapaikan.

– Pitävät huolta. Eetu tuhersi numeroitaan häiriintymättä. –
Mutta kun nyt otit asian puheeksi, niin olen tässä tuuminut, että seuraaviin kemuihini minä en aio enää osallistua muuten kuin pieluksilla loikomalla.

– Älä semmoisia, Ellen paheksui, ja minä myötäilin.

En osaa enkä haluakaan ajatella maailmaa ilman isovanhempiani. He ovat sentään kuuluneet elämäni aina. Heiltä olen saanut myötätuntoa, kun koulussa kiusattiin, eikä Raakel ehtinyt jutella kanssani juosta viipottaessaan puhujamatkoillaan ties missä, tai kun en päässyt elokuviin, sillä isällä ei koskaan ollut ylimääräistä sellaista turhuutta varten. Kaljapulloihin ja muihinkin pulloihin hänen rahansa kyllä riittivät. Ja kun vanhempani erosivat, kävin itkemässä surkeuttani Palikkatalossa. En halua ajatella hetkeäkään, ettei isovanhempiani enää olisi tässä maailmassa. He ovat minulle kovin rakkaat. Minä käyn tapaamassa heitä paljon useammin kuin kaksi vanhempaa veljeäni, joilla on muita kiireitä, puhumattakaan serkuistani, joita ei sitten lapsuusvuosien ole Palikkatalossa juuri näkynyt paitsi tietysti Klasua, joka pitää Eetun laituria sopivana välilievähdyspaikkana purjehdusretkillään.

Minulla on kaksi vanhempaa veljeä, jotka ovat, sen olen valmis myöntämään, puolustaneet ja auttaneet minua aina, kun tarvitsin, vaikka tietysti sillä edellytyksellä, ettei heillä ollut tärkeämpää tekemistä. Heillä oli kuitenkin menoja lähes yhtä paljon kuin äidillä, vaikkakin toisenlaisia. Toinen pojista, Tomi, kävi miesten treeneissä, jonne pikkulikoilla ei tietenkään ollut asiaa, ja toinen, Timo, vetelehti kirjastossa tai istui elokuvissa. Tietysti hän katsoi vain semmoisia filmejä, joita pikkusiskolla ei ollut syytä nähdä. Hänen ei koskaan tarvinnut kinuta isältä

rahaa, koskapa hän jakoi mainoksia ja muita lehdyköitä juuri sen takia, että pääsisi elokuviin, kun piti päästä. Ei hän minua ottanut mukaansa. Eivät ne elokuvat sopineet lapsille, hän sanoi. Timo eli nuoruutensa jossain omituisessa haavemaailmassa. Hän on pätevä taivaanrannan maalari, tämä minun nuorempi veljeni.

Tomppa taas ei ole haihattelija. Hänellä on kantapäät tukevasti maassa. Hän oli urheileva nuori ja partionjohtaja, jäi asevelvollisuuden suorittuaan puolustusvoimain palvelukseen, yleni asteittain ja kuten kapiaset yleensäkin, nai ylivertaisen kauniin naisen. Hän oli onnistunut siinä helposti, sillä ylivertaisen kauniisiin naisiin univormut ja koristellut kauluslaatat vaikuttavat mystisellä tavalla.

Tompan vaimo ja hänen lastensa äiti, Merja, on matematiikan opettaja, vieläpä ballistiikkaan perehtynyt. Ainakin hän väittää niin, mutten ole saanut siitä koskaan mitään todisteita. Sen verran kai siinä on itua, että hän oli tavannut veljeni jollain ballistiikan luennoilla ties missä. No, kaunis tämä Merja on, vaalea, viileä, suoraryhtinen, hiukset nutturalla aina, ainakin julkisesti. Salaa hän ehkä liehuttelee kutrejaan kuin se kylmäkiskoinen asianajaja Allyssa. Se, jonka hiuspyörteisiin John ihastui. Ehkäpä Merja on esitellyt omat hiuspyörteensä Tomille, muuten en voi ymmärtää veljeni ihastumista niin kylmänolaiseen ihmiseen. He ovat kuitenkin olleet naimisissa jo puolenkymmentä vuotta, eikä rouvan vartalo ole kärsinyt hiukkaakaan kahden inhottavan mukulan synnyttämisestä.

Valitin Ellenille joskus, että mikä minussa on vikana, kun en voi sietää niitä kakaroita, ja Ellen, tuo viisas, väitti, että koen heidät kilpailijoikseni. Olen mukamas mustasukkainen, sillä olen tottunut olemaan perheen nuorimmainen, poikien jälkeen syntynyt hellitty tyttölapsi, mutta nyt olen menettänyt asemani.

Se on tietysti sikäli totta, että veljeni ovat aina rakastaneet minua. Voin sanoa sen ylpeilemättä. He hoitivat ja hoivasivat ja puolustivat minua, kun omilta kiireiltään joutivat, aina siihen asti, kunnes lähtivät ylioppilaslakin saatuaan ensin armeijaan ja sitten opiskelemaan. En tavannut heitä kuitenkaan enää aikana, jolloin he olisivat olleet minulle välttämättömät. Siis silloin kun vanhempieni eroprosessi oli kiivaimmillaan. Kiukkuisimmillaan, tekisi mieleni sanoa. Mutta siinä Ellen kyllä oli väärässä, että olisin mustankipeä. En niiden pentujen takia, vaikka he ovatkin äitini Raakelin ensimmäiset lapsenlapset.

Ne ovat vasta viisivuotiaat, ”kaameat kaksoset”, kuten nimitän niitä. Poika, Perttu ja tyttö, uskokaa pois, Petra. PP. Pikkupaskat. Onneksi he asuvat Tampereella. Onneksi lennosto siirrettiin pois täältä. Tomia tietysti haluaisin nähdä useamminkin, muttei hän liiku yksin enää missään. Hänellä on laahuksensa, jota ei voi heittää sivuun. Eikä hän totta vieköön haluakaan. Mutta perheriipastaan huolimatta hän on säilynyt yhtä nuorena kuin lukioaikoinaan. Hänellä on nauru yhtä herkässä kuin Eetulla, vaikka kun katson häntä tarkemmin, olen näkevinäni tiukan mutkan vasemmassa suupielessä. Sitä ei ollut aikaisemmin. Ei kai hänelläkään aina voi olla helppoa. Vanhenevat Hornetit, helikopterit, joiden aseistus on juuttunut ties minne, lentäjäpako siviilipuolelle ja kaikki poliittinen jatkailu, pitäisikö liittyä Natoon vai ei, pitäisikö lähteä nopean toiminnan joukkoihin vai jättääkö sekin suuremmille. Ymmärrän hyvin veljeäni. Hän tietää, että juuri häntä kaivataan Darfurissa ja Afganistanissa, mutta ne joutuvat kuitenkin vielä odottamaan.

Ulkoiselta olemukseltaan Tomppa on yhtä suoraselkäinen ja ryhdikäs kuin parhaimpina urheiluajoinaan. Silloin hän olikin kuin nuori jumala, koulun mestari keihäänheitossa. Joskus

Kaikki alkaa, kun Jenin iäkäs isoisä Edvard Helminen päättää järjestää syntymäpäiväjuhlat. Pitopalvelu valmistaa ruuat, paikalle kutsutaan yllin kyllin vieraita. Tilanne muuttuu kuitenkin erikoiseksi, kun Jenin isä saapuu paikalle uuden vaimonsa Kertun kanssa, jota Jen kutsuu Batsebaksi. Kerttu on mieletön ilmestys – pitkä, vaalea nainen kultaisessa puvussa. Kaikkien juhluvieraiden huomio kohdistuu tuohon erikoislaatuiseen naiseen.

Pian Kerttu kuitenkin katoaa juhlista. Lähtikö hän itse, vai onko tapahtunut jotain kauheaa?

Samuelin kirja on Emma Å:n jännittävä murhamysteeri.

Emma Å on kirjailija Leila Tuuren (s. 1938) salanimi. Kirjailijan työn lisäksi Tuure on työskennellyt historian opettajana. Hänelle myönnettiin Nortamo-palkinto vuonna 2009.